

Äänekosken kaupunki

KAUPUNGIN KESKUSTAN KULTTUURIALUEEN MUODOSTAMINEN

Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistys esittää, että Viiskulmasta alkava Äänekoskentien ja Tehtaankadun-Kuhnamonttien rajaama alue kosken rantaan tehtaiden alueeseen saakka muodostettaisiin kulttuuri- ja luontopainotteiseksi niin toiminnoiltaan kuin rakennuksiltaan.

Yhdistys näkee kyseisen alueen keskeisenä porttina kaupunkikeskukseen. Siihen rakennettu ja ympärillä vaalittu ympäristö on Äänekosken käyntikortti ja kotiinvietävä mielikuva kaupungistamme.

Alue on kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittävänä. Keskustan viimeisiä muistoja edustava Vanha Kuntala (alunperin Harjula, nyk. ravintola Wille Olohuone ja Keittiö) on Äänekosken kaupungin ensimmäinen oma rakennus, jossa ovat asuneet ja toimipaikkaansa pitäneet ensimmäiset kunnan työntekijät (kättilö, kunnankirjuri). Taidemuseon rakennus on Äänekoskelle teollisuuden tuoneen uuden ajan varhainen merkki, joka jo ulkonäöllään on esteettisesti poikkeus keskustan rakennusten joukossa – myönteisen kauniisti.

Vanhan ja tunnetun Kinttupolun väylä Vanhasta Kuntalasta kosken uomalle on yhä vanhempien kuntalaisten tuoreessa muistissa ja sen varrella sijainneen Suomenniemestä (Ääneniemestä) siirretyn nyttemmin puretun puutalon puutarhassa on joka kevät nähtävissä laaja kirjo marjapuita ja kukkia. Kinttupolun historia ulottuu 1800-lukuakin kauemmas, sillä se on osa Piilolanniemen talojen 1600-luvulta periytynyttä reittiä kosken äyräillä olleille niityille.

Vanhasta Viiskulmasta lähti myös ensimmäinen tie tehtaalle ja tämän tien varrella olivat mm. ensimmäinen osuuskauppatalo ja ensimmäinen apteekkitalo. Tämä tiepohja on nykyisin Taidemuseon poistumistienä, jonka päässä on muistomerkkinä kapearaiteisen veturi, jota käytettiin 1950-60-luvulla tehtaiden kuljetuksissa. Alueen keskiössä oli 1940-50-luvun vaihteeseen asti tehtaan kasvihuoneet kukkaloistoisine puutarhoineen. Kulttuurista arvoa lisää vielä sekin, että runsaan yhdistystoiminnan, elokuvien, iltamien ja tapahtumien ilmoitustaulut olivat Kuntalan takana sijainneen kioskin vierellä.

Niinkutsutun Wessmanin männikön, joka alkoi suurin piirtein Hallintokadulta (Wessmanin kaupan tienoilta) ja ulottui nykyisen kirjaston alueelle ja edelleen rantarinnettä pitkin Kinttupolulle ja Vanhan Kuntalan itäpuolelle, muistikuvat ovat

paikkakuntalaisten mielessä eräänlaisena kuntakeskuksen rauhantuojana heti sen jälkeen avautuvan teollisen koskimaiseman välissä.

Yhdistys toivoo, että kyseinen alue vahvistettaisiin kaavalla kulttuuritoimintojen alueeksi ja alettaisiin kehittää sitä kaupunkikuvan kannalta pehmeämpään perhe-, lapsi- ja matkailuystävällisempään suuntaan. Tätä esitystä tukee se, että toimintansa Vanhassa Kuntalassa aloittanut ravintolayrittäjä on alusta asti tukenut kulttuurista näkökulmaa.

Alueen kulttuurinen ilme sisältäisi yhdistävän kävelysillan Taidemuseon ja Kinttupolun välille yli rautatiekuilun. Muutoinkin moottoriliikenteen määrän vähentäminen mm. parkkialueita sääntelemällä olisi tarpeen. Mahdolliset uudet rakenteet voitaisiin muodostaa hyödyntämällä puutarhahistorian muistoja luomaan virkistävää välialuetta kaupunkiliikenteen ja teollisuuskombinaatin välille.

Alueen kehittämiseksi näemme tärkeäksi työryhmän perustamisen, jossa Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistyksellä olisi edustus.

Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistys ry.

Timo Enäkoski